

Hilden - Warszawa 2011

**Goethe
trifft Mickiewicz**

*Goethe spotyka
Mickiewicza*

Ein Projekt im Rahmen des **deutsch - polnischen Schüleraustausches** zwischen dem XLIX L.O. im. Johanna Wolfgang Goethes in Warschau und dem Helmholtz – Gymnasium in Hilden in Form eines Theaterstücks über die wahre Begegnung der beiden Dichter im Jahre 1829 in Weimar.

Wspólny, polsko – niemiecki projekt, przygotowany został z okazji 20 rocznicy nadania imienia Johanna Wolfgang Goethes XLIX Liceum Ogólnokształcącemu w Warszawie w formie sztuki teatralnej o rzeczywistym spotkaniu obydwu poetów w roku 1829 w Weimarze

*Julia Birkhold jako Adam Mickiewicz
i Marta Pawlak jako Maria Szymanowska*

*Julia Gerhard als
Johann Wolfgang Goethe*

Der deutsch – polnische Schüleraustausch zwischen dem Helmholtz – Gymnasium und dem XLIX LO im Goethego besteht seit 1998 und findet unter dem Motto „Zukunft aus Kenntnis und Sympathie“ statt.

Im Rahmen dieser Begegnungen, die das deutsch – polnische Jugendwerk fördert, werden in einer intensiven Kooperation zur unterschiedlichsten Themen, oft aus aktuellem Kontext, wie das Kunstprojekt „Schumann trifft Chopin“ im Jahre 2010, gemeinsame Projekte realisiert.

An dieser Stelle möchten wir uns **für die langjährige Unterstützung beim Deutsch – Polnischen Jugendwerk herzlich bedanken.**

Wymiana uczniów pomiędzy Helmholtz - Gymnasium Hilden i XLIX Liceum w Warszawie istnieje od 1998 roku i odbywa się pod hasłem „Przez poznanie do przyjaźni.”

W ramach spotkań, które wspiera Polsko - Niemiecka Współpraca Młodzieży, realizowane są, we wzajemnej współpracy, interesujące projekty, dotyczące często aktualnych wydarzeń. Przykładem może być wspólny projekt realizowany w 2010 roku pod tytułem „Schumann spotyka Chopina”.

Dyrekcje szkół, nauczyciele i uczniowie serdecznie dziękują organizacji Polsko Niemieckiej Współpracy Młodzieży za dofinansowanie tegorocznego projektu .

Uraufführung: 14. 4. 2011 in der Aula des XLIX LO im. Goethego in Warschau
anlässlich der Feierstunde zum 20. Jubiläum der Namensgebung.

Prapremiera sztuki odbyła się 14 kwietnia 2011 roku podczas uroczystości rocznicowych w XLIX Liceum Ogólnokształcącym w Warszawie

Das Stück entstand während eines dreitägigen Vorbereitungsseminars in Hilden. Die polnische Gruppe bestand aus zwei Lehrern und zwei Schülerinnen und im deutschen Team arbeiteten noch zusätzlich zwei Referendarinnen mit. Auf der Basis der „Briefe von Odyniec“, die in beiden Sprachen vorlagen, sowie ausführlicher Recherchen im Goethe Museum in Düsseldorf sowie Literatur Museum in Warschau wurde in intensiver Teamarbeit das Gesamtkonzept des Stücks erarbeitet und einzelne Szenen bis in die Endfassung gebracht. Nur die Schlüsselszene, das Gespräch zwischen Goethe und Mickiewicz wurde noch mehrmals im per Mail und Telefon diskutiert, um nach und nach das breite Spektrum der Gesprächsaspekte einzugrenzen. Die Rollenverteilung erfolgte intern in der polnischen und deutschen Gruppe. Während des Aufenthalts in Warschau wurde intensiv geprobt, über geeignete Kostüme nachgedacht und improvisiert. Daneben zeigten uns die polnischen Austauschpartner ihre Stadt. Die Premiere am 14.4.2011 in der Aula des XLIX L.O. vor geladenen Gästen und der polnischen Schulgemeinde war ein großer Erfolg. Das Stück wurde zum zweiten Mal am 20.6. 2011 in Warschau auf einer deutsch – polnischen Tagung gezeigt, die im Rahmen des NRW – Polen - Jahres vom Ministerium für nationale Bildung organisiert wurde. Während des Aufenthalts in Weimar, dem letzten Teil des diesjährigen Schüleraustausches, welcher vom 29.9. bis zum 6.10.2011 stattfinden wird, sollen einzelne Szenen des Stücks an original Schauplätzen auf Video aufgenommen werden.

Sztuka powstała podczas trzydniowego spotkania przygotowawczego w Hilden. Grupa polska składała się z 2 nauczycieli oraz dwóch uczennic, w grupie niemieckiej pracowały również 2 nauczycielki, odbywające staż w Helmlolz Gymnasium.

Przedstawienie powstało na podstawie listów Antoniego Odyńca, czytanych w wersji oryginalnej a także w niemieckim tłumaczeniu, oraz materiałów zebranych podczas wizyty w Muzeum Goethego w Düsseldorfie i Muzeum Literatury w Warszawie. Nad ogólną koncepcją sztuki pracowali w grupach zarówno nauczyciele jak i uczniowie. Tylko scena główna – rozmowa pomiędzy Goethem a Mickiewiczem - powstała drogą mailową. Role rozdzielono pomiędzy polskich i niemieckich uczniów. Podczas pobytu w Warszawie uczniowie pracowali bardzo intensywnie nad tekstem oraz kostiumami. W wolnym czasie niemieccy uczniowie zwiedzali Warszawę.

Premiera sztuki odbyła się 14 kwietnia 2011 roku podczas uroczystości rocznicowych w XLIX Liceum Ogólnokształcącym w Warszawie i była dużym sukcesem.

Sztuka została zaprezentowana po raz drugi 20 czerwca 2011 roku w Warszawie podczas konferencji zorganizowanej przez polskie Ministerstwo Edukacji Narodowej z okazji dnia polsko - niemieckiego.

Podczas pobytu w Weimarze w dniach 29.09- 06.10.2011 roku zostaną szeny główne przedstawienia zfilmowane w oryginalnych scenografiach. Pobyt w Weimarze będzie ostatnim punktem tegorocznego projektu.

Drehbuch/Scenariusz: deutsch – polnisches Vorbereitungsteam:

polsko – niemiecka grupa przygotowawcza:

(in der alphabetischen Reihenfolge / kolejność alfabetyczna)

Joanna Bieberstein, Julia Birkhold, Ewa Kucharska, Pia Kuhn, Dana Lang, Anna Mei, Stephanie Ortmann, Mariusz Słoka, Ursula Streckert, Adrianna Tańska

Regie / Reżyseria:

Kasia Gordyczukowska, Ewa Kucharska

Ursula Streckert, Pia Kuhn

Kostüme / Kostiumy:

Kasia Gordyczukowska, Ewa Kucharska

Musik / Oprawa muzyczna:

Wlodek Kowzanowicz, Schüler / uczniowie L.O.

Technik / Obsługa techniczna:

**Joanna Bieberstein, Wlodek Kowzanowicz,
Schüler/ uczniowie L.O.**

Schauspieler / Aktorzy:

Goethe

Julia Gerhard

Mickiewicz

Julia Birkhold

Odyniec

Alex Atzemidis

Maria Szymanowska

Marta Pawlak

Cecylia

Szymanowska

Agata Sas

August

Charlotte Henners

Tänzerin /Tancerka:

Natalia Petrykowska

Schüler
Uczniowie

Darya Braizew, Benjamin Hanussek, Malike Juretzka
Jakub Jablonski, Wiktoria Kaminska

Das Stück „Goethe trifft Mickiewicz“ beginnt mit einem Schülergespräch auf deutsch, also in der üblichen Arbeitssprache der beiden Teams, über die Projektidee, die Kommunikationsformen und die daraus resultierenden Missverständnisse.

Die erste Hauptszene, auf polnisch, spielt in St. Petersburg, im Salon von Maria Szymanowska, die mit beiden Dichtern gut befreundet war, und das Treffen zwischen ihnen initiiert hatte.

Im anschließenden Schülergespräch wird über die Kommunikationsmöglichkeiten des 19Jh. reflektiert. Die zweite Hauptszene, auf deutsch, gibt eine Auswahl der möglichen Gesprächsthemen der beiden Dichter wieder. Ihre gegenseitige Wertschätzung kommt im Schülergespräch zum Ausdruck. Die letzte Szene, ebenfalls auf deutsch, ist die Geburtstagsfeier mit einer Rede von Goethes Sohn, August auf das Geburtstagskind und den Ehrengast Mickiewicz.

Das Bühnenstück wird durchgehend mit Hilfe von Beamer in Form von Untertiteln zweisprachig präsentiert.

***Spektakl „Goethe spotyka Mickiewicza“** rozpoczyna się rozmową polsko – niemieckiej grupy młodzieży w języku niemieckim na temat idei projektu oraz prezentuje możliwości i problemy komunikowania się w obecnych czasach.*

Pierwsza scena główna, grana po polsku, rozgrywa się w St. Petersburgu, w salonie Marii Szymanowskiej. Wybitna polska kompozytorka i pianistka była zaprzyjaźniona zarówno z Mickiewiczem jak i z Goethem, to ona właśnie zainicjowała spotkanie obu poetów.

Następna scena, grana w języku niemieckim, próbuje odtworzyć ewentualne tematy, które mogli poruszać w rozmowie dwaj wielcy poeci.

Wzajemne uznanie i podziw dla dorobku literackiego jest tematem kolejnej rozmowy grupy uczniów.

Ostatnia scena, także grana po niemiecku, to wzniosła mowa Augusta, syna Goethego, wygłoszona podczas uroczystości urodzin poety.

Przedstawienie grane jest dwujęzycznie, tłumaczenia tekstu prezentowane są na ekranie.

Wstęp
Ramowa uczniów

Prolog
Schülergespräch

Osoby/Personen

Uczniowie i uczennice obydwu szkół partnerskich U1 / U2
Schüler und Schülerinnen der beiden Partnerschulen S1 / S2

- S1** **Właśnie otrzymałem maila od kolegów z Polski.**
Temat wymiany w tym roku jest dla mnie jednak niejasny.
Hab' grad 'ne Mail aus Polen bekommen, ich check die Sache mit dem Projekt nicht!
- S2** **Nie rozumiesz tego, ponieważ napisali to po polsku?**
Warum nicht? Haben sie auf Polnisch geschrieben?
- S1** **Nieeee, nie w tym tkwi problem.**
Chodzi o treść.
Nee, der Inhalt ist das Problem!
- S2** **Poczekaj, spróbuję ci pomóc ... Przedstawienie.. Goethe spotyka.. Miki.. Mikowi ... Kto to w ogóle jest?**
Jeszcze nigdy nie słyszałam takiego dziwnego nazwiska!
Lass mal sehen Theaterszene, Goethe trifft sich mit Mik, Mikiewi, ... Wer ist das zum Kuckuck? Habe noch nie so einen schrägen Namen gehört
- S1** **Pamiętacie wymianę z ubiegłego roku?**
Könnt ihr euch noch an den letzten Austausch erinnern?
(Schüler nicken mit dem Kopf / uczniowie przytakują głowami)
- Projekt dotyczył zainscenizowania wyimaginowanego spotkania Schumanna i Chopina. Może Mikiweik też był kompozytorem?**
Damals ging es doch auch um ein Treffen von Schumann und Chopin. Vielleicht hat Mikiweik auch komponiert?

- S2** **Może masz rację. Tyle, że nie rozumiem, jakie powiązanie może mieć Goethe z tym polskim kompozytorem..**
Kann sein, aber war Goethe an polnischer Musik interessiert?
- S1** **Zadzwońmy lepiej do Polaków i się upewnijmy.**
Lass uns lieber nachfragen.
(Telefoniert vom Handy/dzwoni z komórki)
- U1** **Hay!**
- S1** **Tutaj mówi twoja partnerka z wymiany. Czy mógłbyś mi wyjaśnić treść waszego maila? Dlaczego mamy wystawiać jakieś przedstawienie? Kim w ogóle był ten Mikewik? Pianistą?**
Hi, hier dein Austauschpartner aus Hilden, hab' da 'ne Frage zum Projekt. Sollen wir da wirklich was spielen? Und wer war überhaupt der Mickiewicz? Vielleicht ein Musiker?
- U1** **ahahah, jasne skomponował „Pana Tadeusza”, a „Świtezianka” była podkładem muzycznym do „Jeziora Łabędziego” – Czajkowskiego.**
Ha, ha, ha bestimmt, er hat „Pan Tadeusz“ als Oper oder „Świtezianka“ als Overtüre zu „Schwanensee“ komponiert.
- S1** **Naprawdę?**
Ach echt?
- U1** **żartuję, to tylko żart!**
Quatsch, war nur Spaß/ nur ein Scherz!
- S1** **No to, kto to w końcu był?**
Hahaha, also wer war Mickiewicz denn wirklich?
- U1** **Chryste Panie, autentycznie nigdy o nim nie słyszeliście? Był jednym z najwybitniejszych polskich poetów, tak samo jak Schiller, czy Goethe u was, w Niemczech. Mamy zrekonstruować ich spotkanie, które odbyło się w 1829 roku, w Weimarze. Mickiewicz pojechał z okazji 80. urodzin Goethego do Niemiec.**
O mein Gott, ihr habt wirklich noch nie etwas von ihm gehört? Er ist unser Nationaldichter und so bedeutend wie Schiller oder Goethe bei euch. Ja, wir sollen wirklich das Treffen der beiden im Jahre 1829 in Weimar an Goethes 80-ten Geburtstags szenisch umsetzen.
- S1** **O Boże, a my myśleliśmy, że to będzie zwyczajna wymiana bez większego wysiłku i pracy..**
Und wir dachten, dieser Austausch wäre entspannend und es gebe viel Freizeit!

- U1** Nie, tym razem musimy się trochę bardziej postarać, ponieważ sztukę wystawiamy na 20 –tą rocznicę nadania imienia naszej szkole. Dlatego też celem naszego projektu jest zaprezentowanie „Jubileuszu na Jubileusz”.
- Eher weniger, ihr wisst schon, dass wir die Szenen auf der Jubiläumsfeier in unserer Schule zeigen! Unser Ziel ist „Jubiläum zum Jubiläum“ darstellen.
- S1** Ale jak? Macie już może jakiś pomysł, jak mamy to zrobić?
Das auch noch! Habt ihr schon eine Idee?
- U1** Mam propozycję.. Pomożemy wam... Zaczniemy od samego planowana podróży Mickiewicza. Wyobrażam to sobie tak ...
Ja, schon einige, wir könnten mit der Reiseplanung von Mickiewicz in St. Petersburg beginnen ...

Szene 1
St. Petersburg,
Im Salon von Maria Szymanowska

Scena 1
St. Petersburg
W salonie Marii Szymanowskiej

Personen / Osoby

Maria Szymanowska,
Cecylia Szymanowska,
Adam Mickiewicz, Antoni Odyniec
Schüler / Uczniowie

(Quelle: Muzeum Literatury w Warszawie)
Maria Szymanowska

Adam
Mickiewicz **Seid begrüßt meine schönen Damen.
So eine hervorragende Interpretation von „Wilia“ habe ich schon lange nicht gehört. Sie wird für immer in meinem Gedächtnis bleiben.**
Witamy wszystkie piękne Panie. Tak doskonałego wykonania „Wili” dawno nie słyszałem. Ta scena pozostanie w mojej pamięci na zawsze.

Maria
Szymanowska **Danke Adam, du bist immer so charmant. Erlaubst du, dass ich dich für einen Augenblick entführe ...**
Dziękuję, Adamie. Pozwól, ale muszę z tobą porozmawiać na osobności ...

Adam
Mickiewicz **Ist was passiert? Du wirkst beunruhigt!**
Co się takiego stało? Skąd bierze się to Twoje zdenerwowanie?

Maria
Szymanowska **Wie ich sehe, hast du mit deiner Europareise keine Eile. Es ist mir aber zu Ohren gekommen, dass Senator Nowosilcow sich überall nach dir erkundigt. Er scheint deine wahre Botschaft im „Wallenrod“ herausgelesen zu haben, und begreift langsam, dass für uns Polen die Heimat ein Heiligtum bedeutet, und dass wir niemals aufhören werden um unsere Freiheit zu kämpfen und auch nicht davor zurück schrecken, dabei listig vorzugehen wie im Wallenrod.**

Widzę, że ociągasz się z wyjazdem z Europy. Doszły mnie słycho, że senator Novosilceow rozpytuje znów o Ciebie. Mam wrażenie, że odczytał prawdziwe przesłanie Twojego „Wallenroda”. Zrozumiał, że Polacy nigdy nie zaniechają walki o wolność, nawet wtedy, gdy będą musieli przypłacić to życiem. Polacy traktują ojczyznę, jak świętość i chwycą się każdej metody walki, nawet takiej, która nie jest walką szlachetną. Właśnie tak, jak pokazałeś to w „Wallenrodzie”

Adam
Mickiewicz **Du hast recht. Was für ein Glück, dass er die erste Ausgabe von Wallenrod genehmigt hatte.**
Masz rację, dobrze że chociaż Nowosilcow zgodził się na pierwsze wydanie.

Maria
Szymanowska **Das stimmt, aber nun wird er dich im Auge behalten und deine Schriftstücke genauer prüfen. Ich bitte dich, warte nicht ab. Ich habe eine schlimme Vorahnung, dass du womöglich gar nicht deine Reise antreten darfst und wie viele unserer Freunde nach Sibirien verbannt werden wirst.**

Tak, ale wiem, że teraz kazał bardziej przyglądać się Twoim poczynaniom. Proszę, nie zwlekaj z wyjazdem. Mam złe przeczucia. Może się okazać, że nigdy nie wyjedziesz na zachód Europy, a kto wie, czy nie skończysz, jak Twój przyjaciele na Syberii.

Adam
Mickiewicz **Das wäre furchtbar, ich darf gar nicht daran denken.**
To byłoby straszne. Nawet nie chcę o tym myśleć.

Maria
Szymanowska **Das wäre vor allem ein großer Verlust für unser armes Vaterland! Adam, deine Poesie gibt uns Heimatlosen die Hoffnung auf Freiheit.**

Byłaby to przede wszystkim wielka strata dla naszej biednej ojczyzny.

Adamie, Twoja poezja daje nam, polskim tułaczom bez ojczyzny, nadzieję na odzyskanie wolności.

Adam
Mickiewicz

Danke Marie, sehr liebenswürdig, ich will auf deinen Rat hören und sofort die nötigen Vorbereitungen zu meiner Reise treffen.

Dziękuję Mario za uznanie, posłucham Twojej rady. Jeszcze dziś zacznę szykować się do podróży.

Maria
Szymanowska

Höre Adam, ich habe da eine Idee. Vor einigen Tagen habe ich einen Brief von Goethe bekommen. Du weißt, dass ich mit ihm befreundet bin. Er lädt mich zu einer Konzertreihe anlässlich seines achtzigsten Geburtstages im August nach Weimar ein. Leider bin ich da schon anderweitig verpflichtet, aber es wäre wunderbar, wenn du ihm meine Geburtstagswünsche übermitteln könntest. Es werden viele berühmte und bedeutende Gäste aus ganz Europa dort sein. Für dich wird das die beste Gelegenheit sein, neue Kontakte und Freundschaften zu knüpfen.

Posłuchaj Adamie, mam taki plan. Oto dostałam ostatnio list od Goethego. Wiesz zapewne, że jestem z nim zaprzyjaźniona. Goethe zaprasza mnie znów na koncerty do Weimaru. Nie mogę tam sama pojechać z powodu zobowiązań artystycznych. Chciałabym tak być 28.sierpnia, gdy Goethe będzie obchodzić będzie swoje 80.urodziny. Ale Ty musisz tam koniecznie być. Przybędzie do Weimaru wielu znamienitych gości. Z całej Europy. Jest to dla Ciebie oskonała okazja, byś nawiązał nowe znajomości i przyjaźnie.

Adam
Mickiewicz

Maria, meinst du wirklich, dass Goethe mir seine kostbare Zeit schenken würde? Das wäre eine große Ehre für mich.

Mario, czy sądzisz, że Goethe zechce mi poświęcić choć chwilę swego cennego czasu? Byłby to dla mnie niebywały zaszczyt.

Maria
Szymanowska

Ich habe ihm schon viel von deinem literarischen Talent berichtet und sogar einige Gedichte in der Übersetzung von Karolin Jenisch beigefügt. Er hat sich sehr wohlwollend über sie geäußert. Mach dir daher keine Sorgen. Ich habe bereits einen Brief vorbereitet. Er wird für dich die beste Empfehlung sein.

Kilkakrotnie pisałam mu o Tobie, a nawet wysłałam mu Twoje wiersze w tłumaczeniu Karoliny Jenisch. Ocenili je dobrze. Nie martw się zatem. Napisałam do Goethego list polecający. Jego przychylność byłaby dla Ciebie najlepszą rekomendacją.

Adam
Mickiewicz

Maria, vielen herzlichen Dank. Ich bleibe dir sehr verbunden.

Mario, dziękuję, będę Ci bardzo wdzięczny.

Maria
Szymanowska

Adam, bitte, hier ist der Brief! Vergiss uns nicht und überbringe unsere besten Grüße an Johann Wolfgang von Goethe. Gute Reise!

Adamie, proszę, oto list dla Ciebie. Nie zapominaj o nas i kłaniaj się panu Johannowi von Goethe. Szczęśliwej podróży.

Ramowa uczniów przed sceną 2

Schülergespräch vor der Szene 2

Osoby/Personen

Uczniowie i uczennice obydwu szkół partnerskich U1/U2 Schüler und Schülerinnen der beiden Partnerschulen S1/S2

- S1** **St. Petersburg, czy to nie jest Rosja?**
St. Petersburg, ist das nicht in Russland?
- S2** **Jak oni się zdołali poznać bez internetu i facebooka?**
Wie haben sich die beiden Goethe und diese Maria ohne Internet und Facebook kennengelernt?
- U1** **A to robisz oczy!**
Da staunst du, was!
- U2** **W tych czasach spotykano się w zdrojach**
Man traf sich damals in Kurbädern.
- S2** **Racja, Goethe bywał często w Karlbadzie.**
Stimmt, Goethe war des öfteren in Karlsbad.
- U2** **Maria też**
Maria auch.
- S1** **Taki rodzaj wellnessu?**
War das so eine Art Wellness - Zentrum ?
- U1** **Nawet więcej niż to, bo oprócz kuracji ciała dbano też o ducha;**
Mehr als das, man kurierte dort nicht nur den Körper, sondern auch den Geist.
- U2** **No niby rano picie wody i długie spacery a wieczorem koncerty, piękne wieczery i nawet balle.**
Also morgens machte man Trinkkuren und lange Spaziergänge und am Abend fanden Konzerte, Lesungen, festliche Tafeln und sogar Bälle statt.

- S1** **I wtedy Goethe zadzurył się w Marii?**
Und dabei ist Goethe voll auf Marie Szymanowska abgefahren!
- S2** **Powiedzmy, że się sobie spodobali.**
Sagen wir, er war von ihrem Klavierspiel begeistert.
- U2** **Maria Szymanowska była piękną kobietą...**
Und sie war eine schöne Frau...
- S1** **a piękne Kobiety nie uszły uwadze Goethego**
und schöne Frauen zogen Goethe magisch an.
- U2** **Maria była oprócz tego bardzo mądra i grała wspaniale na Fortepianie!**
Maria war nicht nur schön, sie war gebildet und spielte hervorragend Klavier!
- U1** **Też swoje własne utwory**
Auch ihre eigene Kompositionen
- S1** **I rozumieli się bez słów?**
Und man verstand sich ohne Worte?
- S2** **Goethe nie mówił na pewno po rosyjsku!**
Goethe sprach jedenfalls keine slawischen Sprachen!
- U2** **Mówiono po francusku**
Man sprach französisch
- S2** on parlait français !

Scena 2 Pierwsze spotkanie z Goethem

Szene 2 Das erste Treffen mit Goethe

Osoby / Personen
Adam Mickiewicz, Antoni Odyniec,
Johann Wolfgang von Goethe, Schüler

von **Goethe** Pardon messieurs, que je vous fait attendre. Je vous souhaite la bienvenue.

Przepraszam, że musieli panowie czekać! Witam serdecznie i cieszę się ze spotkania.

Pardon, meine Herren, dass ich Sie habe warten lassen. Ich heiße Sie herzlich willkommen.

S2 Ludzie kochani, nic nie rozumiemy. Czy nie możecie mówić w swoim języku?
Mensch, man versteht ja gar nichts! Könnt ihr nicht in eurer Sprache sprechen?

von **Goethe** **Oczywiście**
Natürlich

Adam Mickiewicz Cała przyjemność należy do mnie. To dla mnie ogromny zaszczyt, że mogę się pokłonić przed tak wielkim niemieckim Poetą. Czy mogę Panu podać list polecający naszej kochanej przyjaciółki, Marii Szymanowskiej.

Die Freude ist ganz auf meiner Seite, es ist mir eine Ehre Ihnen, dem größten deutschen Dichter die Aufwartung machen zu dürfen. Darf ich Ihnen das Empfehlungsschreiben unserer lieben Freundin Marie Szymanowska übergeben?

von **Goethe** **To jest dla mnie wielką radością, powitać przyjaciół pani Szymanowskiej. A gdzie Panowie ostatnio spotkali naszą przyjaciółkę?**

Es ist mir eine Freude, die Freunde von Frau Szymanowska zu sehen. Wo haben Sie sie zuletzt gesprochen?

Adam
Mickiewicz **W Petersburgu. Maria doradziła mi zasadniczo do wyjazdu za granicę. Była przekonana, że dalszy pobyt w Petersburgu nie byłby dla mnie bezpieczny.**
In St. Petersburg. Marie empfahl mir eindringlich auszureisen, sie glaubte, ich sei dort nicht mehr sicher.

von
Goethe **Jak to? Może później o tym! Pragnę Pana niezwykle serdecznie powitać w moim domu jako wybitnego przedstawiciela polskiej literatury. Żałuję jednakże, że nie znam jej zbyt dobrze, nie mówię także w żadnym słowiańskim języku. Znam Pańskie nazwisko z prasy, czytałem również fragmenty nowego Pańskiego poematu „Konrad Wallenrod” .**

Wie das? Später dazu! Schön, dass ich Sie als Vertreter der polnischen Literatur begrüßen darf - wiewohl ich bedaure, dass ich so wenig Werke dieser Literatur kenne und leider auch keine slawische Sprache spreche. Aber ich kenne „Konrad Wallenrod“.

Adam
Mickiewicz **Właśnie to dzieło było niewątpliwie przyczyną tego, że musiałem opuścić Petersburg. Zaaresztowania nie mogłem wykluczyć.**

Eben dieses Werk war nicht unmaßgeblich daran beteiligt, dass ich St. Petersburg verlassen habe. Mit einer Verhaftung war zu rechnen.

von
Goethe

Oczywiście nie jest to łatwe wyrazić w trudnych czasach swoje własne polityczne poglądy. Czy Polacy właściwie odczytali przesłanie utworu? Wiem zatem bardzo dobrze, jak trudno jest płynąć pod prąd. W obliczu wszechobecnego dążenia do prawdy, także poezja, właściwie literatura musi przyjąć także powszechny charakter. Osobiście jestem przeciwnikiem elementów ludowych w poezji, mimo iż z pewnością poezja nie straci nigdy jej ludowych korzeni. Prawdziwa poezja ludowa podnosi kraj do rangi świętości. Jednak „świętością” powinien zawsze pozostać człowiek.

Sicher ist es nicht einfach, seine politische Meinung in schwierigen Zeiten zu artikulieren. Ihre Geheimsprache in „Konrad Wallenrod“ wurde wohl verstanden? Mir ist bewusst, wie schwer es ist, gegen den Strom zu schwimmen. Bei einem immer schärfer hervortretenden Streben nach allgemeiner Wahrheit muss jedoch auch die Poesie und überhaupt die Literatur einen immer allgemeineren Charakter annehmen. Einer national orientierten Dichtung stehe ich sehr kritisch gegenüber. Eine rein nationale Dichtung macht das Land zu zu etwas Heiligem, heilig und zu bewahren ist aber der Mensch.

Adam
Mickiewicz

Z pewnością, my Polacy musimy najpierw pielęgnować nasz język ojczysty. Jest on jak Arka Przymierza, tworzy związek pomiędzy Starym a Nowym. Mowa ojczysta wraz z duszą narodu tworzą jedność, która jest przekazywana z pokolenia na pokolenie poprzez pieśni ludowe. Płomienie mogą zniszczyć wszystko, ale pieśń ludowa ujdzie, przetrwa w ludziach.

Sicher, wir Polen müssen aber zunächst unsere Sprache bewahren. Die Sprache schließt den Bund zwischen Altem und Neuem, sie bewahrt diesen wie eine Bundeslade. Die Sprache und die Seele des Volkes sind eins, in den Volksliedern werden sie aufbewahrt und von Generation zu Generation überliefert. Flammen können alles vernichten, auch alles, was an Schätzen da ist, kann verlustig gehen, aber das Volkslied, das bleibt und überlebt im Menschen.

von
Goethe

Pańskie słowa są dla mnie bardzo interesujące.
Das höre ich mit lebendigem Interesse.

S1

Ma wrażenie, że to ma sens!
Er meint, da ist was dran!

von
Goethe

Nawet najprostsze pieśni napelniają nasze serca oraz zmysły. Zna Pan może pieśń „Sah ein Knab ein Röstlein stehen“?

Allein die einfachen Volksliedformen erfüllen unser Herz und unsere Sinne. Kennen Sie: „Sah ein Knab ein Röslein stehen“?

(Musik ertönt / *muzyka rozbrzmiewa*)

Adam
Mickiewicz

Jakaż piękna piosenka o miłości.
Welch wunderschönes Liebeslied.

von
Goethe

Przejrzal mnie Pan, Adamie.
Tę pieśń napisałem krótko po tym, jak poznałem moją żonę.
Życzę Panu wszystkiego najlepszego oraz wielu sukcesów w pracy literackiej.
Oby to pióro było Panu pomocne.

Sie haben mich durchschaut. Sie kennen ja meine Schwäche für die Frauen. Meine besten Wünsche für Ihr weiteres literarisches Arbeiten. Möge ihnen dieses Schreibwerkzeug behilflich sein.

Antoni
Odyniec

Sind diese beiden nicht wie Himmelslichter? Im Osten im Schimmer des Morgensterns scheint Adam, im Westen blüht noch im lebendigen Feuer und Glanz Lord Byron, der Vollmond im Zenit seiner Bahn, das ist Goethe. Ein Nordlicht, das ist Puschkin.

Czy ci dwaj nie są jak jasne światła na niebie? Na wschodzie, w blasku gwiazdy porannej pojawia się Adam, na zachodzie w glorii i chwale Lord Byron, centrum wszechświata to Goethe. Światło na północy to Puszkina.

VON
Goethe

Szanowny Panie Adamie. Jestem już starym człowiekiem. Całą swoją uwagę i czas poświęcam teraz dokończeniu „Fausta“. Przed 21 laty została wydana jego pierwsza część. Kto wie, ile czasu mi jeszcze zostało, by dokończyć drugą część utworu? Śmierć w moim wieku może przyjść w

każdej chwili a nieliczni, którzy znają fragment Fausta II, określają go jako fantazja śmierci.

Mein Lieber, ich bin nun ein wenig älter geworden, daher gilt meine derzeitige Aufmerksamkeit ganz der Fertigstellung des „Faust“. Vor 21 Jahren wurde der erste Teil veröffentlicht. Wie viel Zeit wird mir bleiben, den zweiten fertig zu stellen? Der Tod ist in meinem Alter nah und manche, die ein Teil des „Faust II“ kennen, halten ihn für eine Todesphantasie.

Adam
Mickiewicz

Mistrzu, znam część pierwszą Fausta, bardzo wysoko ją cenię. Przede wszystkim jest dla mnie ważne, że Pan w swoich dziełach nigdy nie krytykuje ludzi oraz źle ich osądza. Zawsze próbuje Pan zrozumieć ich postępowanie. Mnie przychodzi to bardzo trudno ze względu na sytuację polityczną. Trudno, zwłaszcza gdy naród jest brutalnie zniewolony

„Faust I“ ist mir bekannt, ich schätze dieses Werk außerordentlich und freue mich, dass dort deutlich wird, dass sie sich niemals aggressiv und moralisierend gegen Menschen äußern, sondern ihre Lage zu verstehen versuchen. Mir selbst fällt es schwer moralisch korrekt zu argumentieren, wenn mein Volk brutal unterdrückt wird.

von
Goethe

W czasach mojej młodości podziwiałem i wspierałem całym sercem ideały Rewolucji Francuskiej. Jednak moje doświadczenia z wojny napoleońskiej przekonują mnie o wartości osiągnięcia pokoju. Jest jednak bardzo trudno jednoznacznie zdefiniować pojęcie dobra i zła.

In meiner Jugend habe ich die Gedanken der französischen Revolution sehr bewundert, meine Erfahrungen mit dem Krieg Napoleons lassen mir aber den Frieden als höchstes Ziel erscheinen. Es ist schwer eindeutig Gut und Böse zu bestimmen.

Antoni
Odyniec

Moim zdaniem kwestii dobra i zła poświęca się w Fauście zbyt mało uwagi. Das Gute und das Böse findet mir im „Faust“ allerdings zu wenig Beachtung.

Adam
Mickiewicz

Uważam prolog Fausta za wyjątkowo udany. Mefisto budzi w Fauście dynamiczne siły. Zło nie jest takie wcale złe, jest motorem i siłą napędzającą życie

Mir dagegen erscheint der Prolog des „Faust“ als besonders gelungen, gerade weil der Herr Mephisto auffordert Faust in Versuchung zu führen, die dynamischen Kräfte zu wecken. Das Böse ist gar nicht so böse, es ist der Motor, die dynamische Kraft des Lebens

von
Goethe

Rozpoznałem w Panu bratnią duszę. Pozwoli Pan, że zaproszę go na premierę Fausta w weimarskim teatrze. Sprawilby mi Pan olbrzymią radość, gdyby zecheial Pan przybyć jutro na moje przyjęcie urodzinowe, oczywiście w towarzystwie Pańskich przyjaciół.

Und wiederum finde ich in Ihnen eine verwandte Seele. Erlauben Sie mir, Sie

zu der Aufführung des „Faust“ im Weimarer Theater einzuladen. Ebenso würde ich mich freuen Sie zu meiner morgigen Geburtstagsfeier einzuladen, natürlich in Begleitung ihres Reisegefährten.

Adam
Mickiewicz

Pańskie zaproszenie przyjmujemy z olbrzymią radością.
Wir nehmen die Einladung mit Freuden an.

von
Goethe

Ogromnie się cieszę.
Wybaczą Panowie, ale muszę się oddalić.
Każdy wiek ma swoje prawa.

Wie schön!
Entschuldigen Sie mich, aber ich möchte mich nun zurückziehen.
Mein Alter verlangt seinen Tribut!

Rozmowa uczniów przed sceną 3

Schülergespräch vor der Szene 3

Osoby/Personen

Uczniowie i uczennice obydwu szkół partnerskich U1/U2
Schüler und Schülerinnen der beiden Partnerschulen S1/S2

- S1** **Jestem zaskoczony, ile oni o sobie wiedzieli, mimo iż nigdy się nie spotkali.**
Erstaunlich, wie gut sich die beiden kannten ohne sich vorher je gesehen zu haben.
- U1** **I jak oni się wzajemnie cenili, mimo że często inaczej widzieli rolę poezji.**
und wie respektvoll sie miteinander umgegangen sind, trotz unterschiedlicher Positionen, was die Rolle der Dichtung angeht.
- S2** **I nie było między nimi konfliktu pokoleń**
Keine Spur vom Generationskonflikt!
- U2** **Wręcz przeciwnie, to był rodzaj umowy między pokoleniami, dlatego to pióro.**
Eher ein Generationsauftrag an Mickiewicz, seine literarische Arbeit fortzusetzen, daher die Schreibfeder
- U1**

- i oczywiście wielkie uznanie.**
Mistrz docenił Mickiewicza jako wielkiego poetę.
S1 und eine große Anerkennung.
Der Meister erkannte seine Größe.
- No i sam Mistrz czuł się doceniony ze wszystkich stron.**
Mickiewicz nie czuł się godnym rozmawiać z Gothem po niemiecku.
S2 Der Meister wurde auch als solcher zelebriert. Mickiewicz erschien es nicht
angebracht mit Goethe deutsch zu sprechen.
- Dlatego mówili na początku po francusku.**
U2 Deshalb die französische Begrüßung?
- Nawet jeśli dzisiaj obaj poeci są dla nas tak samo wielcy, to podczas spotkania w Weimarze Mickiewicz czuł się wyjątkowo wyróżniony.**
U1 Auch wenn die beiden für uns heute gleichen Rang haben, so fühlte sich
Mickiewicz damals im Weimar von Goethe sehr geehrt.
- A zaproszenie na urodziny Goethego
było uwieńczeniem jego podróży.**
Und die Einladung zur Geburtstagsfeier war
der Höhepunkt seiner Reise.

Scena 3
Przyjęcie urodzinowe
Szene 3
Die Geburtstagsfeier

Osoby / Personen
Adam Mickiewicz,
Johann Wolfgang von Goethe,
August von Goethe
Antoni Odyniec,
viele Gäste

Antoni
Odyniec

Adam, ich muss Dir ehrlich sagen, ich bin ein bisschen aufgeregt vor der Geburtstagsfeier bei Herrn Goethe. Das ist natürlich eine Auszeichnung, an so einer Feier teilzunehmen zu dürfen.

Adamie, musze Ci powiedzieć, jestem nieco zdenerwowany przyjęciem u Goethego. To dla nas naprawdę ogromne wyróżnienie, że możemy tutaj być.

August
von Goethe

Panie i Panowie, szanowni goście, drodzy przyjaciele....

„Die Übertragung unserer Fortdauer
entspringt mir aus dem Begriff
der Tätigkeit; denn wenn ich bis an mein
Ende rastlos wirke, so ist
die Natur doch verpflichtet, mir eine andere Form
des Daseins auszuweisen” (Goethe).

(Goethe pojawia się w tyle)

Jakże różnorodne i ciekawe było życie mojego ojca. Przeżył koronację cesarza Józefa II we Frankfurcie, rewolucję, wojny napoleońskie. Ten dom, w którym teraz jesteśmy, został zburzony przez francuskich żołnierzy. Tylko niezwyklej odwadze mojej kochanej matki, którą teraz chciałbym wspomnieć zawdzięczamy, że wtedy nie został zburzony.

Mój ojciec przeżył wszystkie polityczne burze tej jakże burzliwej epoki. Wszystko, co mój ojciec robił, robił znakomicie. Zawsze dawał z siebie wszystko.

Ponad wszystko kochał literaturę i poezję. Niestety bardzo wczesnie stracił swojego przyjaciela Schillera, z którym często prowadził burzliwe polemiki. Bardzo się cieszę, że teraz mojego ojca odwiedzają młodzi poeci, pytając o radę, chcąc po prostu porozmawiać.

Pragnę wspomnieć, że obok „księcia poetów” Goethego, jest z nami dzisiaj największy polski poeta Adam Mickiewicz. Chociaż dzieli ich prawie 50 lat, łączy ich wielka miłość do poezji.

Zapewne będzie się o nich mówić także w roku 2011, być może powstanie sztuka teatralna. Może staniemy się, wszyscy tutaj obecni, elementami poezji i teatru.

**Hochverehrte Exzellenzen, sehr verehrten Damen und Herren,
liebe Freunde!**

(Goethe erscheint im Hintergrund des Raumes)

So sprach mein vater am 4. Februar dieses Jahres zu mir. Und welche verschiedene Tätigkeiten hat dieses, sein nunmehr achtzigjähriges, Leben umfasst, was hat er erlebt:

Die Kaiserkrönung Josephs II in Frankfurt, Revolution und napoleonische Kriege. Dieses unser Haus wurde fast von französischen Soldaten gestürmt. Nur der mutige Auftritt meiner lieben Mutter, ihre Courage, an die ich jetzt erinnern

möchte, verhinderte eine Erstürmung. Alle politischen Stürme dieser wirklich stürmischen Zeit hat mein Vater erlebt, sein Wirken in Weimar eröffnete ihm viele Tätigkeitsbereiche, in denen er stets sein Bestes gab. Doch galt seine wirkliche Liebe stets der Poesie, der Dichtung. Leider verlor er schon sehr früh seinen Freund und Mitstreiter Schiller, wie es ja überhaupt die Last des Alters ist, seine Freunde dahinziehen zu sehen. Um so schöner, wenn sich junge Dichter hier einstellen und den Rat meines Vaters und das Gespräch mit ihm suchen.

So wie wir heute den Dichterfürsten der deutschen Sprache in ihm feiern, so ist auch der größte Dichter Polens hier anwesend: Adam Mickiewicz. Über ein halbes Jahrhundert an Alter trennt sie, er vereint sie die Liebe zur Dichtkunst. Von beiden wird man sicher noch im Jahre 2011 sprechen und vielleicht dieses Treffen zum Gegenstand eines Theaterstückes machen und vielleicht sind wir dann Gegenstände von Dichtkunst und Theater.

von
Goethe

W towarzystwie stanie się człowiek dopiero człowiekiem.

**Panie i Panowie, na zdrowie,
życzę wszystkim udanego wieczoru!**

In der Geselligkeit wird der Mensch zum Menschen
Meine Damen, meine Herren, zum Wohl!
Auf einen wunderbaren Abend!

Abschlusszene / ostatnia Szcna:
August von Goethe

Geburtstagsfeier / przyjęcie urodzinowe
Johann Wolfgang von Goethe

Gäste

Literaturverzeichnis

1. Damm, S.: Christiane und Goethe. Frankfurt/Main und Leipzig 1998.
2. Goethe, J.W. : Faust. Erster und zweiter Teil. München, dtv 2000
3. Eckermann, J.P.: Gespräche mit Goethe. München, dtv 1999
4. Kosowski, A., Herausgeber: ...und Goethe lächelte, Adam Mickiewicz in Weimar, Reisebriefen von Antoni Eduard Odyniec, Book of Demand, Norderstedt.
5. Kneip, M., Mack, M.: Polnische Literatur und deutsch – polnische Literaturbeziehungen, Materialien und Kopiervorlagen für den Deutschunterricht, Cornelsen, Berlin 2003
6. Liebermann, D.: Das Vaterland heißt Freiheit, Die Zeit, Nr.48 / 2005, S. 100
7. Oellers,N., Steegers, R.: Weimar, Literatur und Leben zur Zeit Goethes. Stuttgart 2009.
8. Salzer, A., von Tunk, E., Illustrierte Geschichte der Deutschen Literatur, Band II: Von der Klassik bis zur Romantik, Neubearbeitung von Dr. C. Heinrich und Dr. J. Münster-Holzlar, Komet, Frechen.
9. Odyniec, A. E., Listy z podróży (wybór), opracował Henryk Życzyński, wyd. Zakład Narodowy im. Ossolińskich , Warszawa 2005

Impressum: Idee und Gestaltung: J. Bieberstein, Infotexte: J. Bieberstein und E. Kucharska, Übersetzung: M. Słoka, Fotos: D. Lang, Layout: J. Bieberstein, Druck: Dormagen 2011, **Adresse:** Helmholtz – Gymnasium, Am Holterhöfchen 30, 40724 Hilden,